

Hagyomány

2009 április 25. Flag

Szöveg méret

90
Mentés

- 843

Értékelés kiválasztása Még nincs értékelve

Mérték

„Vajon létezik-e hagyomány, vagy csak hagyományok vannak?” Babarczy Eszter kérdése önmagában is vitaindító lehetne. S?t kellene is, hogy legyen, mert e kérdés tisztázása nélkül állandósul az a gyakorlat, hogy egyetlen íráson belül pusztán fogalmazási- technikai okból váltja egymást egyes és többes.

Nos, mutáns a régiségben, a hagyományok kelleteskeserek korában nincs demokrácia, hanem a dolgok hierarchikus rendje szabályoz, helyesnek t?nik a hagyományh/hagyományokat saját közegükben tárgyalni. (Lám, ázsnevelésről is megel?e gyorsan a hagyomány többesét.) Tehát kérdésünk: van-e hagyomány, melyet valódi m?vel-nek is, tehát él, melyb?l a hagyományok többsee levezethet?. Ilelve legalábbis ilyen igénnyel lép fel? Igen, van. Ez az Evola- Guénon- Hamvas Béla- László András nevével jelezhet? ?shagyományiskola. Valódi hozzátétés hiján nem vetemedem részletes bemutatására, csak vázlatosan: 1. Az emberiség legkorábbi megnyilvánulásaitól meríti, s a nagy kultúrónak is a ténykorukat megel?z?; alapozó h?tset tekinti mérvadónak (Empedoklész, Lao-Tse). 2. Szilárdan hisz az ember magas szellemi, kinyilatkoztatásszer? eredetében, ebb?l egyenesen következik, hogy 3. a világban fejl?dés tartósan nem lehetséges. 4. Az ismert világvallásokat megalapozó eszméket saját rendszeréb?l szervesen levezeti. Mindezen nézetei oly szilárd és megalkuvás nélküli következetességgel képviseli, melyet minden, a

közelében mérvadó er?t magára hanagít, így kúrázja magát a kistudatból. Azaz: meghatározó szellemi vezet?nk (egyházak, polgári filozófiák) nem ismerik el hitelességük. Csakhogy a hagyománynak nem lehet mércéje, lévén szubjektív fogalom, holmi hitelesség, pláne nem objektívitás. Van, mert emberek ?szinte hittel m?velik, és kész.

Következnek fentiek után a hierarchikus rendbe szervez?d? szervezhet? hagyományok. Számunkra ehh? a kereszténység. Jelent?sége?l? a legszebb igét egy buddhista barátomtól hal-lottam. Abban az id?ben a cercúra még m?köd?tt, a fortosabb iratok xerox-gépek lopott ka-pacitásán szaporodtak, de már emyhült a nyomás, és el?készületben volt a Tibeti halottas-könyv magyar kiadása. Ez egy igen régi irat, funkciója volt a maga idejében: a halódó tel-késztítse a közties lét nehéz tátomásaira az üdvösség (nirvána) elnyerése céljából. Nagy izga-lommal vártuk, és barátomat ostoba kérdéseimmel, a látomások természete iránt, rendszeresen zaklattam. Kaptam oly választ, melyre legkevésbé számítottam, hozzávet?leg ilyesmi: „ mi európai magyarok vagyunk, ebbe beleszületünk, ezt a tényt semmilyen kés?bbi választás nem befolyásolhatja. Tehát halálunk után semmiképpen sem az ázsiai istenségek, hanem a kereszt-ény szentek jelennek meg lelkünk vízióiban." Ebb?l a mondatból tárgyunk egy fontos tulaj-donsága válik nyilvánvalóvá, az, hogy hagyományait az ember nem választhatja meg szaba-don.

Harmadik fokozatban ismét alapkérdések merülnek fel és kapnak egyfajta választ. Ezúttal a Pap Gábor- Molnár V. József nevével jelezhet? iskola munkásaiga ad irányt. (Az, hogy „iskola", saját meghatározásom, számomra így rendez?dnek a dolgok.) Tárgya els?dlegesen a ma-gyar népi kultúra, a mögött a magyar kultúra általában, valamint az összes, állapota szerint még kutatható más nemzeti kultúra, amennyiben képes hozzájárulni a célhoz, szerves kulti-úrék megismeréséhez. És itt kulcsfogalomhoz érkeztünk, a szervesség fogalmához. Ezt felél-len alaposabban kell körüljárni, és lehet?leg definálni, mert bármilyen hagyománynak és kultúrának ez a fokmér?je. Az els? fokon említett Hamvas Béla valahol így emfomán fogalmaz: „a kultúra a lehetséges emberi lewlkenyatlgek közötti nagyfokú összhang." Furkúum. Tehát nem a szónhár, nem semmilyen m?vészet, ipar, hókuszpókusz, hanem az összhang, az egymás maga. Ugyanakkor: mérvadó népszposaink ezt az összhangot nevezik ma szervességnek, el-különítve, mint jót?l, a kultúrától, és szerz?i régóta gyött az a balsejtelem, hogy a „szerves kultúra" fogalma tulajdonképpen egy tautológia. Az összetétel két tagja ugyanazt jelenti: szervetlen kultúra nem kultúra, szerves életet élni pedig önmagában kultúra. A továbbiakban a két kifejezést egymás szinonimájaként fogom használni.

Nómi eggodaknmmal, de megkísérlem definiálni a szervesség fogalmát: szerves az a lét, melyben minden mindennel összefügg. Természetesen nem önmagában, hanem a ocllárd és aktívan gyakorolt hitben. Az egyes jelenségek, egymást folyamatosan indokolva, hierarchikus rendben épülnek egymás alá-fölé. közvetve vagy közvetlenül mind a teremt?re hivatkoznak. Ennek jele a kanécsonyfa, mely többet mond, mintha nyolc kötetet olvastanénk a szervességr?l, alapja a természetes hely?, tökéletes építmény apró (Tevelnk?l törzsálig, nézete háromszögben formáz. Erre nálja anyuka a m?vi díszítményeket, ezek az ember szellemi-anyagi kultúráját jelzik. Crúcsán a csillag vagy a barokkos üvegdísz az égekre utal. Különös tulajdonsága annak a hegyes kis üvegdarabnak, hogy bár a „szerves kultúra" m?vel?i bizonnyal hanaguzanak rá, hiszen semmilyen ismert népm?vészeti motívumhoz nem hasonlít, mégis egy tül nem becsülhet? jelet hordoz: oldalán rendszerint ott egy kis küpos bemélyedés, melynek mélye nejt azt az „oracionális pontot" (Molnár V. József kifejezése), ami-aki a más módon áttanzolhatatlan Atyát jelöli!

Természetesen a szervességnem magyar ügy, az eredetileg minden más kultúrának is az alapja. Sajnálatos módon a mai világot meghatározó nagy nyugati népek – hovatovább pusztán országok – eredeti kultúrájukat oly mértékben elhanyagolták, hogy az már végzetes. Ma aktív népnpózos kutatónk, Erdélyi Zsuzsanna, Berecz András minden igyekezetük ellenére sem igen találnak nyomot. E tekintetben Berecz munkássága különösen tanulságos. ? ugyanis kiment Amerikába, az indiánokat ?nek hagyományaitól vallatni, lényegében eredménytele-nül. A tüzes víz megtette hatását. . Ugyanaz a szándék kelelen, a Volga-könyökében él? csu-vasok között nem várt gazdag eredményt hozott. Arratlelt itthon ellelgazotthetetlen tudatosság-gal gyakorolták évszázadok óta, és teszik azt ma is, a hagyomány?rokat. (Berecz András: Rokonok sóte. Csuvas népköltészet, Telekí László Alapítvány, 2oo1.)

Világít is van egy Hagyomány és vannak hagyományok. Feltétlenül van közös emberi ?sha-gyomány, esetleg egyes kitételei nem id?szer?ek. Ma Róma az ismert szenthárommágot tanítja, mert konunkban ez az érvényes. Az ?shagyomány-iskola másképp tudja, ezért ma nem népszer?, lehet az is, hogy hibák vannak a rekonstrukciókban, de ha az ember isteni teremt-mény, és nem a fáról szállt le, akkor szükségképpen van ?shagyománya is. Ha pedig teremt-mény, akkor felejt, és a felejtés egy fokán kitalálja a hagyományokat, koronként és fajtánként, aszián törzsenként, nemzetenként, végül családonként. S mivel nem feléjetünk még mindent, m?vel|ük a teológiát, a hungarológiát, germanisztikát, mlegymást, nemzetek szerint, s családi hagyományainkat lehet?ségeink szerint. Reméljük, hogy h?en és szilárdan

Pogány István
Szerz? a Flag Polgári M?hely tagja

Ajánló